

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

Tekniska nämnden

Åtgärdsplan omätt vatten

Ärendet

Danderyds kommun har under lång tid haft en stor diskrepans mellan från Norrvatten köpt vatten och till abonnenterna sålt vatten. Detta har naturligtvis många orsaker och det är svårt att med bestämdhet visa de olika orsakernas inbördes fördelning. En åtgärd som Danderyds kommun nu avser att genomföra är kopplingskontroll vid vattenmätarbyte. Det torde vara en effektiv metod för att hitta felkopplingar i abonnentens VA-installation. Detta ger en plan för att arbeta för en minskning av omätt vatten. Omätt vatten kan tyda på brister i den kommunala VA-anläggningen och abonnenters privata VA-installation vilket kan innebära risker i dricksvattensystemet varför denna fråga framför allt har ett säkerhetsperspektiv.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden uppdrar åt samhällsutvecklingsförvaltningen att genomföra åtgärdsplan omätt vatten.
2. Återrapportering till tekniska nämnden med resultat, utvärdering och eventuell justering av planen skall ske i slutet av 2025.

Bakgrund

Omätt vatten är skillnaden mellan det vatten som levereras till det kommunala vattenledningsnätet av Norrvatten och det vatten som levereras till abonnenterna via vattenmätarna.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Det finns många orsaker till omätt vatten. Läckor på ledningar, egen användning, fakturafel/juridik, gamla överenskommelser, felkopplingar och tjuvkopplingar är de vanligaste.

VA-verksamheten arbetar kontinuerligt med läcksökning och åtgärddar kända läckor. Egen användning är framför allt spolningar i samband med olika arbeten och underhållsspolningar i pumpstationer. I det fallet används mätare i allt större utsträckning för att fastställa volymerna på dessa flöden. Fakturafel och juridik är en liten post som framför allt handlar om olika förlikningar i samband med fakturatvister. Gamla överenskommelser är svårt att komma till rätta med. Det är ofta olika verksamheter som för länge sedan fick anslutningar som inte är registrerade. Många har under åren upptäckts

Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson

och rättats till men det är slumpen och andra tillfälligheter som gör att dessa upptäcks.

Felkopplingar och tjuvkopplingar är också svåra att upptäcka. Det rör sig om inkopplingar som genom slarv eller okunskap blivit felkopplade. Det kan också röra sig om medvetna felkopplingar.

När det finns en felkoppling som inte går genom vattenmätaren ökar risken för kontaminerat vatten. Vattenmätaren har en backventil som hindrar vatten att sugas tillbaka till de kommunala ledningarna om trycket skulle falla i dem vilket kan hända vid en vattenläcka. En felkoppling saknar denna funktion och smutsigt vatten från till exempel en bevattningsanläggning riskerar att sugas tillbaka till de kommunala ledningarna vid en tryckförändring.

Det är alltså främst en säkerhetsfråga att åtgärda brister i dricksvattennätet. Det finns även en ekonomisk aspekt på frågan. Det vatten som inte passerar vattenmätare mäts inte och faktureras således inte. VA-verksamheten behöver betala för det vattnet till Norrvatten i vilket fall i enlighet med norrvattens taxa men den största ekonomiska påverkan är det intäktsbortfall som drabbar VA-verksamheten vid omätt vattnet.

Åtgärdsplan

En metod som VA-verksamheten tidigare inte testat är att i samband med vattenmätarbyte kontrollera om fastigheten har några kopplingar som förser fastigheten med vatten som inte passerar vattenmätaren. Det kan röra sig om vattenförsörjning till bevattningssystem, Attefallshus eller poolanläggningar. På detta sätt hittas felkopplingar på privata fastigheter.

Om felkopplingar skulle upptäckas kommer fastighetsägaren bli tvungen att bygga om sin VA-installation på egen bekostnad. Fastighetsägaren kan uppleva att åtgärden blir mycket kostsam och besvärlig och VA-verksamheten är förberett på dylika invändningar.

Vattenmätarbyte sker med en periodicitet på mellan 6 och 10 år. VA-verksamheten bedömer att detta är en bra takt att genomföra åtgärden. Den är dessutom kostnads- och tidseffektiv då personal från VA-verksamheten ändå besöker fastigheten. Det finns stöd i VA-lagstiftningen att genomföra dessa undersökningar.

Åtgärden kommer att generera merarbete i flera led. Vattenmätarbytet kommer att ta längre tid och troligtvis behövs också mer personal. Det administrativa arbetet blir också större då dialog med fastighetsägarna kommer att ta tid. Till sist behöver också den ombyggda anläggningen inspekteras innan den tas i bruk igen.

Utvärderingen kommer att visa hur vanligt felkopplingar är och vilken arbetsinsats som krävs.

Datum
2024-05-15**Diarienummer**
TN 2024/0430Samhällsutvecklingsförvaltningen
David Johannesson**Konsekvenser för barn och unga**

Allt arbete med att öka säkerheten i dricksvattenleveransen ger en positiv konsekvens för alla användare inklusive barn och unga

Ekonomiska konsekvenser

Åtgärden kommer att generera merkostnader men kommer att rymmas inom befintlig budget. Utvärderingen kommer att visa vilka tillkommande kostnader som genererades.

Stefan Sorpola
SamhällsutvecklingsdirektörDavid Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Åtgärdsplan omätt vatten